

השתלמות מוכרת באחיות בתחום הגסטרואנטרולוגיה מבנה ותיאור התכנית לשנת 2025

רקע:

העלייה במספר החולים במחלות מערכת העיכול וברמת מורכבותם, והרחבת מערך השירות הגסטרואנטרולוגי במוסדות הרפואיים השונים, מחייבים הכשרת כוח אדם סיעודי שייתן מענה לצרכי המטופלים והמערכת. השתלמות מוכרת בתחום גסטרואנטרולוגיה תאפשר לאחים ואחיות לנהל את הטיפול במטופלים עם מחלות כרוניות ואקוטיות של מערכת העיכול, ללוות, לטפל, להדריך ולעקוב אחר מטופלים בשלבי המחלה השונים, באשפוז ובקהילה. הקניית סמכויות ביצוע בידי אחיות בתחום יאפשרו מתן כלים הנדרשים לאחות לצורך ניהול הטיפול ביעילות תוך כדי שמירה על עקרונות הבטיחות.

הגדרת תפקיד:

אחות בגסטרואנטרולוגיה תעסוק בניהול טיפול בחולים עם מחלות כרוניות ואקוטיות במערכת העיכול הכולל:

- מניעה וקידום בריאות בתחום מחלות מערכת העיכול
- ביצוע אומדנים, קביעת תכניות טיפול עבור מטופלים הזקוקים למעקב והתערבויות סיעודיות
- זיהוי מצבי חרום ומתן מענה ראשוני
- ליווי חולים כרוניים עם מחלות מערכת העיכול תוך שיתוף פעולה עם צוות רב מקצועי
- הדרכה בשלבים שונים של מחלה דרכי העיכול
- איזון סימפטומים בחולה כרוני עם מחלות מערכת העיכול
- זיהוי צרכים, תמיכה, ליווי וטיפול בחולה לקראת, במהלך ואחרי פעולה פולשנית
- ביצוע מעקב והבטחת רצף טיפול בחולים עם מחלה של מערכת העיכול
- ניהול הפניות וקביעת קדימות טיפול במכון גסטרו
- ניהול הטיפול במטופלים עם מחלות דרכי העיכול וסיוע לרופא בחדר פעולות במכון גסטרואנטרולוגי
- ניהול הטיפול במטופלים בחדר התאוששות במכון גסטרואנטרולוגי

תיאור כללי של תכנית ההשתלמות:

חטיבה משותפת (153 שעות לימוד)

יחידת לימוד משותפת בתוכנית להשתלמות מוכרת בטיפול מוגבר בחולה כרוני במצב אקוטי מיועדת למשתלמים בתחומי גסטרואנטרולוגיה, אונקולוגיה, נפרולוגיה וטיפול מוגבר בחולה גריאטרי.

תחום ייחודי – תכנית עיונית (298 שעות):

התכנית הייחודית בגסטרואנטרולוגיה תתמקד במחלות שכיחות של מערכת העיכול במבוגרים וילדים, שיטות האבחון והטיפול בהן, כולל טיפול פולשני, טיפול תומך והתמודדות של החולה, המשפחה והצוות המטפל עם המחלה.

התנסות קלינית (136 / 200 שעות):

תתבצע בשני מסלולים, בהלימה לניסיונו הקליני של המשתלם בתחום הגסטרואנטרולוגיה.

מסלול א' - למשתלמים המועסקים לפחות במשך שנה ברצף בתחום הגסטרואנטרולוגיה -
סה"כ ההתנסות הקלינית 136 שעות.

מסלול ב' - למשתלמים ללא ניסיון קליני של שנת עבודה בתחום הגסטרואנטרולוגיה -
סה"כ ההתנסות הקלינית 200 שעות.

תכנית הלימודים

שעות לימוד	שם הקורס
6	1. מבוא לגסטרואנטרולוגיה
10	2. אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת העיכול
60	3. מחלות שכיחות של מערכת העיכול במבוגרים
12	4. קורס סדציה למבוגרים וילדים
44	5. אבחון וטיפול במחלות מערכת העיכול
36	6. Inflammatory bowel diseases (IBD) מחלות מעי דלקתיות
26	7. מחלות שכיחות של מערכת העיכול בילדים ומתבגרים, אפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, אבחון טיפול וליווי
16	8. תזונה במחלות מערכת העיכול
4	9. מניעת זיהומים
16	10. A.C.L.S. – Advance Cardiac Life Support/ P.A.L.S - Pediatric Advanced Life Support
12	11. מצבי חרום בגסטרואנטרולוגיה
12	12. ניהול סימפטומים בחולה עם מחלות מערכת העיכול
20	13. התמודדות המטופל ומשפחתו עם המחלה
10	14. איכות בטיחות וניהול סיכונים
6	15. קידום בריאות ומניעה
8	16. אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות
298	סה"כ תוכנית עיוניות
136/200	סה"כ התנסות קלינית
434/498	סה"כ כללי

**פעולות המותרות לאחות מוסמכת, בעלת תעודת רישום
בגסטרואנטרולוגיה**

א. פעולות שנוספו לליבת עיסוקה של אחות גסטרואנטרולוגיה ("פעולות סיעוד") –

מספר סידורי	פעולות סיעוד	סייגים	עיון בחוזר/תקנות
1.	הפניית מטופל עם מחלות מעי דלקתיות לבדיקות דם לפני התחלת טיפול ביולוגי או תיאופורנים על פי הנחיות ארגון ה: European Crohn's and Colitis Organization (ECCO)		מינהל הסיעוד 140/2018
2.	החלטה על הפניית מטופלים עם מחלות מעי דלקתיות – לצילום חזה טרם התחלה בטיפול ביולוגי ותיאופורנים		מינהל הסיעוד 140/2018
3.	החלטה על מתן חיסונים למטופל עם מחלות מעי דלקתיות לפני מתן תרופות מדכאות חיסון : צהבת A – B, MMR, דלקת ריאות, שפעת עונתית, אבעבועות רוח.	מטופל חדש במרפאה. למטופל שכבר מטופל יינתנו רק חיסונים מומתים. בהתאם לפרוטוקול מאושר וחתום על ידי מנהל המחלקה/המכון/המרפאה.	מינהל הסיעוד 140/2018
4.	החלטה על הפנייה קלפרוטקטין בצואה	כפוף למדיניות קופת החולים. בהתאם למדיניות מחלקה/מכון/מרפאה- בעת התלקחות תסמינים ולניטור. לא תשלח הפנייה כדי להבדיל בין IBS=Irritable Bowel Syndrome ל- IBD= Inflammatory Bowel Disease	מינהל הסיעוד 140/2018
5.	הפנייה לביצוע בדיקת צואה לטוקסין לקלוסטרידיום ותרביות צואה		מינהל הסיעוד 140/2018
6.	שינוי במינון סטרואידים הניטלים דרך הפה – לחולה IBD= Inflammatory Bowel Disease במתווה כרוני	למטופל במתווה כרוני הסובל מ: IBD= Inflammatory Bowel Disease 1. הפחתת מינון על פי תכנית שנקבעה ע"י רופא הגסטרו המטפל, ורק במידה וחולה ה IBD יציב. 2. העלאת מינון במידה ויש "התלקחות", למינון הקודם בו המטופל חש בטוב. תוספת המינון היא חד פעמית, למשך של עד שבוע ימים, בתיאום עם רופא הגסטרו המטפל וקביעת ביקור להערכה רפואית.	מינהל הסיעוד 140/2018
7.	יעוץ והדרכה לנטילת תוספי מזון מסוג חומצה פולית, סידן, ברזל ו- B12 בהתאם לערכי מעבדה בדם.		מינהל הסיעוד 140/2018
8.	הפנייה לביצוע בדיקת מנטו טסט לפני התחלת טיפול ביולוגי במטופלים עם מחלות מעי דלקתיות		מינהל הסיעוד 140/2018
9.	הפנייה לביצוע בדיקת דם לקוונטיפרון	על פי פרוטוקול מאושר וחתום על ידי מנהל המחלקה/מכון/מרפאה	מינהל הסיעוד 140/2018
10.	הפניית מטופל להחלפת גסטרוסטום		מינהל הסיעוד 140/2018
11.	החלפת גסטרוסטום מסוג כפתור (החלפה שניה ואילך)		מינהל הסיעוד 140/2018
12.	החלטה על התחלת טיפול במשחות המכילות סטרואידים סביב פתח מוצא הגסטרוסטום		מינהל הסיעוד 140/2018

עיון בחזרה/תקנות	סייגים	פעולות סיעוד
מינהל הסיעוד 140/2018		13. החלטה על טיפול ברקמת גרנולציה סביב הגסטרוסטום על ידי צריבת הרקמה עם ארגנטום ניטרט
מינהל הסיעוד 140/2018		14. שאיבת דם לסוג והצלבה, והזמנת דם ומוצרי
מינהל הסיעוד 140/2018	בתנאי שלא נצפו תופעות לוואי בהזרקה קודמת	15. הזרקה בדחף של תרופות לווריד במכון גסטרו באשפוז ובקהילה בהוראת רופא
מינהל הסיעוד 140/2018	על פי פרוטוקול מאושר וחתום על ידי מנהל המחלקה/מכון/מרפאה	16. החלטה על תוספת טיפול תרופתי בסדציה על פי פרוטוקולים במהלך פעולה אנדוסקופית ובתיאום עם הרופא
מינהל הסיעוד 140/2018		17. החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר במהלך פעולה אנדוסקופית ובסייג, באמצעות מערכות זרימה נמוכה, במכוני גסטרו באשפוז ובקהילה
מינהל הסיעוד 140/2018	<u>סייגים לביצוע הפעולה :</u> 1. מטופלים עד גיל 70 2. מטופלים בדירוג ASA=American Society Anesthesiologists Score שאינו עולה על II 3. מטופלים ללא תסמונת דום נשימה בשינה OSA=Obstructive Sleep Apnea 4. מטופלים שאינם נוטלים נוגדי טסיות למעט אספירין 5. מטופלים שאינם נוטלים נוגדי קרישה 6. מטופלים שאינם בעלי קוצב לב קבוע 7. הבדיקה היא בדיקה חד פעמית	18. החלטה על מתן הפנייה לביצוע בדיקה חד פעמית של קולונוסקופיה במטופלים עם בדיקת דם סמוי חיובי בצואה
מינהל הסיעוד 140/2018	<u>סייגים לביצוע הפעולה :</u> 1. מטופלים עד גיל 70 2. מטופלים בדירוג ASA=American Society Anesthesiologists Score שאינו עולה על II 3. מטופלים ללא תסמונת דום נשימה בשינה OSA=Obstructive Sleep Apnea 4. מטופלים שאינם נוטלים נוגדי טסיות למעט אספירין 5. מטופלים שאינם נוטלים נוגדי קרישה 6. מטופלים שאינם בעלי קוצב לב קבוע 7. הבדיקה היא בדיקה חד פעמית 8. במידה ולא בוצעה בעבר קולונוסקופיה ואין הנחיה רפואית קודמת. 9. הפניה ראשונה לבדיקה או במידה ולא היו ממצאים בבדיקה קודמת.	19. החלטה על מתן הפנייה לביצוע קולונוסקופיה במטופלים הנמצאים בקבוצת סיכון – בעלי סיפור משפחתי של ממאירות המעי הגס. על פי אמות המידה המקצועיות המקובלות בעולם.

עיון בחוזר/תקנות	סיגים	פעולות סיעוד
מינהל הסיעוד 140/2018		20. החלטה על הכנסת rectal tube לאחר קולונוסקופיה במכון גסטרו באשפוז ובקהילה
מינהל הסיעוד 140/2018		21. החלטה על הפנייה לבדיקות מעבדה: ספירת דם, כימיה, CRP, תפקודי כבד לצורך ניטור טיפול תרופתי
מינהל הסיעוד 140/2018	על פי פרוטוקול מאושר וחתום של מנהל המחלקה / מכון / מרפאה	22. החלטה על הפנייה לייעוציים בתיאום עם רופא: ייעוץ גנטי, עור, פרוטולוג, ראומטולוג, תזונאית, מרדים - בחולים בהם נדרשת השגחת מרדים על פי הנוהל ביחידת הגסטרו
מינהל הסיעוד 140/2018	על פי פרוטוקול מאושר וחתום של מנהל המחלקה / מכון / מרפאה	23. החלטה על סוג התרופות להכנה לבדיקות גסטרו על פי פרוטוקול במטופלי גסטרו בדגש על אוכלוסיות חולים מיוחדות: חולי סכרת, מטופלים המטופלים בנוגדי קרישה, מטופלים הסובלים מאי ספיקת כליה, מטופלים הזקוקים להכנה דחופה בשל תחלואה חריפה .

ב. פעולות המחייבות היתר פרטני מטעם מנהל הארגון הרפואי

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיון בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001 – עדכון התשע"ט
1	דפיברילציה	תוספת שנייה (תקנה 5)

ג. פעולות המחייבות היתר פרטני ממנהלת האֶחִיּוֹת

מספר סידורי	פעולת ניהול והדרכה	עיון בחוזרי מינהל הסיעוד
1	אחריות משמרת	177/2021

1. מבוא לגסטרואנטרולוגיה (6 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהבנת הנושאים המרכזיים עליהם מושתתים הרפואה והסיעוד בגסטרואנטרולוגיה.

תכני הקורס:

- מבוא לגסטרואנטרולוגיה במבוגרים וילדים
- תפקיד האחות במערך הגסטרואנטרולוגיה **באשפוז ובקהילה (לרבות במחלות כבד)**
- מכשור וציוד במכון גסטרו והטיפול בו
- מאפייני המכון גסטרואנטרולוגי
- אוכלוסיית מטופלי המכון הגסטרואנטרולוגי

2. אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת העיכול (10 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יעמיק ידע באנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת העיכול.

תכני הקורס:

- אנטומיה, פיזיולוגיה ותפקידם של:
- דרכי העיכול העליונות (וושט, קיבה)
- דרכי העיכול התחתונות (מעי הדק, מעי הגס)
- כבד ודרכי מרה
- לבלב

3. מחלות שכיחות של מערכת העיכול במבוגרים: אפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה (60 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק ויעסוק באפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול במחלות השכיחות של מערכת העיכול במבוגר. **לרבות הדרכת והכנת המטופל או משפחתו.**

תכני הקורס:

- קשיי בליעה ומחלות וושט (היצרות, דליות (Varices), ממאירות, הפרעה בתנועתיות אכלזיה (Achalasia), כוויות בושט, דיברטיקולום (Diverticulum), Barrett's esophagus, גידולים שפירים.

- מחלות קיבה (כיב, דלקת חריפה וכרונית, ממאירות, Gastro Esophageal Reflux Disease (GERD), גידולים שפירים, Helicobacter Pylori).
- מחלות המעי הדק (תסמונת המעי הרגיז (Irritable bowel syndrome), גידולים, תת ספיגה, חסימת מעיים (Bowel obstruction), מלפורמציות של כלי דם
- מחלות המעי הגס (סרטן קולו-רקטאלי - Colorectal cancer, דיברטיקוליטיס Diverticulitis, חסימת מעיים)
- מחלות כבד ודרכי מרה
 - הפטיטיס זיהומית (A, B, C, E)
 - שחמת הכבד
 - אי ספיקת כבד חריפה וכרונית
 - ממאירות
 - אבנים בדרכי מרה
 - חסימת דרכי מרה
 - הפטיטיס אוטואימונית
 - שחמת דרכי מרה ראשונית
- מחלות לבלב
- מחלות תת ספיגה (כגון: צליאק)
- מחלות זיהומיות של דרכי עיכול כולל קלוסטרידיום, טפילים במערכת העיכול, שלשול המטיילים, זיהום חריף של דרכי העיכול
- מחלות בתנועתיות של מערכת העיכול
 - תחלואת רצפת האגן
 - עצירות, אניזמוס
 - סוגי אי שליטה על סוגרים ואטיולוגיות
- פיסטולות במערכת העיכול
 - סוגי פיסטולות, אפידימיולוגיה ואטיולוגיה
 - עקרונות הטיפול בפיסטולה
 - טיפול כירורגי
- תסמונות גנטיות במערכת העיכול
- מיקרוביום

4. קורס סדציה למבוגרים (12 שעות)

תיאור הקורס:

קורס סדציה מתקדם זה ישפר מיומנויות טיפול בחולה המקבל סדציה, עדכון ידע ותרגול. עמידה במבחן מסכם הינה חובה ומקנה תעודה אשר תקפה לשנתיים מיום הוצאתה.

הערכה לסדציה, סיבוכי סדציה במטופל שעובר פעולה פולשנית במכון גסטרו 4) שעות)

5. אבחון וטיפול במחלות מערכת העיכול (44 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע באבחון וטיפול במערכת העיכול, לרבות פעולות עיקריות המבוצעות לצורך אבחון וטיפול, מטרת ביצוע, התוויות והתוויות נגד, עקרונות הביצוע, הכנת המטופל והציוד הרפואי, סיבוכים ותופעות לוואי, בטיחות המטופל והצוות במהלך ביצוע הפעולה ולאחריה.

תכני הקורס:

- שיטות אבחון וטיפול פולשני בגסטרואנטרולוגיה:
 - אנדוסקופיה של דרכי העיכול העליונות והתחתונות
 - ERCP (Endoscopic Retrograde Cholangiopancreatography)
 - אנדוסקופיה באמצעות קפסולה
 - US- EUS אנדוסקופי (כולל US טרנס רקטלי)
 - PEG (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy)
 - אנדוסקופיה (עם בלון / ללא בלון)
 - PTC (Percutaneous Trans Hepatic Cholangiography)
 - מנומטריה
 - מיומנויות סיעוד בבדיקות אנדוסקופיות
 - הכנה לבדיקות אנדוסקופיות
 - טיפול פולשני במחלות מערכת העיכול – כריתת פוליפים, ניקור, סימון, הכנסת סטנט, הוצאת אבנים, הוצאת גוף זר, חיתוך פפילה, Endoscopic mucosal resection (EMR), Fine Needle Aspiration (FNA), Radio Frequency Ablation (RFA), עצירת דימום
 - ESD
 - Endoscopic submucosal dissection
 - בריאטריה אנדוסקופית
- טיפולים כירורגים במערכת העיכול:
 - כירורגיה לפרוסקופית/פתוחה להסרת ממאירויות, תיקון הרניה סרעפתית, הסרת קטע מעי חולה
 - כירורגיה בריאטרית
 - השתלות כבד
 - השתלות מעי
 - פרוקטולוגיה
- פרמקולוגיה קלינית בטיפול במחלות מערכת העיכול
- שיטות אבחון לא פולשניות בגסטרואנטרולוגיה כולל בדיקות מעבדה
- רפואה משלימה במחלות במערכת העיכול ופרוביוטיקה
- ציוד אנדוסקופי, דיאתרמיה, ארגון, לייזר

6. Inflammatory bowel diseases (IBD) מחלות מעי דלקתיות (36 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק ויעסוק באפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול במחלות דלקתיות של מערכת העיכול.

תכני הקורס:

- מחלת קרוהן (Crohn's) – אפידמיולוגיה, פתוגנזה
- קוליטיס כיבית
- שיטות אבחון: אנדוסקופיה, מרקרים, קפסולה, MRI, US, CT
- Extra-Intestinal Manifestations (EIM) - תסמינים מחוץ למערכת העיכול:
 - סיבוכים כולל מעבר לממאירות

טיפול במחלות מעי דלקתיות:

- הכנת מטופל לטיפול תרופתי, כולל תרגול פעולות סיעוד
- טיפול תרופתי במחלות מעי דלקתיות, מעקב, ניטור
- טיפולים ניתוחיים קרוהן (Crohn's)
- טיפולים ניתוחיים קוליטיס כיבית
- עבודת צוות רב מקצועי בטיפול בחולי מחלת מעי דלקתית – דגש על חשיבות האחות כמתאמת
- מחלת מעי דלקתית בילדים
- הריון ומחלת מעי דלקתית
- גנטיקה ומחלת מעי דלקתית
- מחלת מעי דלקתית בזקנים
- IBD וראומטולוגיה
- IBD ועור

7. מחלות שכיחות של מערכת העיכול בילדים ומתבגרים, אפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול (26 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק ויעסוק באפידמיולוגיה, פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול במחלות השכיחות של מערכת העיכול בקרב ילדים ומתבגרים.

תכני הקורס:

- מומים מולדים של מערכת העיכול
- תסמונות גנטיות במערכת העיכול
- צליאק
- מחלות אלרגיות של דרכי העיכול (אלרגיות למזון, דלקות אוזנונופילית של הושט

(Eosinophilic Esophagitis)

- חסר אנזים מפרק לקטוז
- מחלות כבד, דרכי המרה ולבלב
- מחלות ספיגה (לדוגמא מעי קצר)
- כאבי בטן בילדים
- עצירות ואי שליטה על סוגרים (Encopresis) בילדים
- פעילות אנדוסקופית בילדים:
 - ציוד
 - הכנה
 - אומדנים
 - סדציה, הרדמה והתאוששות
 - שחרור מהיחידה
- גסטרוטום בילדים (שיטות החדרה ייחודיות, הכנה, חלקי חילוף)
- סטומה בתינוקות, ילדים ומתבגרים
 - אפידמיולוגיה ואטיולוגיה
 - סוגי ניתוחים וסטומות
 - עקרונות הטיפול בסטומה, הכרה והתאמת הציוד, הדרכת הורים (כולל תרגול)
 - סיבוכים
- ליווי ותמיכה בילד מוזן בגסטרוסטום ובמשפחתו
- ליווי ותמיכה בילד חולה כרוני

8. תזונה במחלות מערכת העיכול (16 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע מעמיק ויעסוק בעקרונות התזונה בהתייחס למחלות השכיחות של מערכת העיכול

תכני הקורס:

- עקרונות התזונה:
 - עקרונות בתזונה והערכה תזונתית
 - תת תזונה
 - הפרעות אכילה
 - השמנת יתר
- היבטים תזונתיים לאחר ניתוחים בריאטריים
- תזונה במצבי חולי ספציפיים של מערכת העיכול
 - גסטרופרזיס (Gastroparesis)
 - לאחר ניתוחים במערכת העיכול
 - תסמונת המעי הרגיז
 - תזונה במחלות מעי דלקתיות
- הזנה תוך ורידית (TPN)
- הזנה אנטרלית

- ויטמינים ותוספי מזון: תרגול פעולת סיעוד: יעוץ והדרכה לנטילת תוספי מזון מסוג חומצה פולית, סידן, ברזל, ו- B_{12} , בהתאם לערכי מעבדה.

9. מניעת זיהומים (4 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בעקרונות מניעת זיהומים בתחום הגסטרואנטרולוגיה, עקרונות ניקוי וחיטוי אנדוסקופים ומניעת העברה צולבת, מדיניות חיסונים בתחלואה של מערכת העיכול.

תכני הקורס:

- מניעת זיהומים בחולה העובר פעולה פולשנית במערכת העיכול
- ניקוי וחיטוי מכשירים במכוני גסטרו
- ניטור זיהומים במכשירים אנדוסקופיים
- חיסונים בתחלואה במערכת העיכול

10. A.C.L.S. – Advanced Cardiac Life Support (16 שעות)

תיאור קורס:

קורס החייאה מתקדם במבוגרים ישפר מיומנויות החייאה תוך עדכון ידע ותרגול מצבי חירום רפואיים. עמידה במבחן מסכם הינה חובה ומקנה תעודה אשר תקפה לשנתיים מיום הוצאתה.

11. מצבי חרום בגסטרואנטרולוגיה (12 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע באבחון וטיפול במצבי חירום רפואיים שכיחים בתחום הגסטרואנטרולוגיה, אבחון ודרכי טיפול מידיים.

תכני הקורס:

- דימום חריף מדרכי העיכול העליונות
- דימום חריף מדרכי העיכול התחתונות
- סיבוכי פעולת אנדוסקופית (כגון: התנקבות, דימום)
- חסימת מעיים
- Intussusception
- Mesenteric Vein Thrombosis (איסכמיה של המעי)
- בטן חריפה
- בליעה / חדירה של גוף זר
- שתית חומצה/בסיס
- אי ספיקת כבד אקוטית

12. ניהול סימפטומים בחולה עם מחלות מערכת העיכול (12 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בטיפול בסימנים וסימפטומים שכיחים אצל חולים עם מחלה כרונית של מערכת העיכול. בנוסף, ילמדו מגוון הטיפולים התרופתיים והלא-תרופתיים לטיפול בסימפטומים.

תכני הקורס:

- איזון כאב חריף וכרוני (כולל שימוש בקנאביס)
- סימנים של מחלות ושט
- Dyspepsia
- בחילות והקאות
- שלשול
- תפיחות Intestinal gas
- עצירות
- אי שליטה
- רפואה משלימה כאמצעי לאיזון סימפטומים
- טיפול במחלות וגירוי עור סביב סטומה ונקזים כולל גסטרוסטום (כגון: אלרגיה, זיהומי עור, גרנולומה - Granuloma, פיודרמה גנגרנוזום - Pyoderma)
- (Gangrenosum) + תרגול
- איזון סימפטומים וטיפול סיעודי בחולה עם מחלת כבד כרונית (כגון: צהבת, מיימת)

13. התמודדות המטופל ומשפחתו עם המחלה (20 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יתמקד במושגים מרכזיים ותיאוריות העוסקות בהתמודדות המטופל ומשפחתו עם מחלה כרונית.

תכני הקורס:

- היבטים רגשיים, נפשיים וחברתיים בחוויות האדם הבוגר והילד הלוקה במחלה כרונית ודרכי התמודדותו והתמודדות משפחתו.
- עמותות ואגודות מטופלים בגסטרואנטרולוגיה
- זכויות החולה הכרוני
- לחיות עם מחלות מעי דלקתיות – כגון: ליווי, תמיכה, תפקוד מיני ואיכות החיים בצל המחלה, עבודה ולימודים, **סטיגמה**
- **כישורי ייעוץ ואימון לבריאות**
 - מיומנויות הריאיון המוטיבציוני
 - מודלים של הדרכה ואימון לבריאות
 - מיומנויות אומדן, העברת מסר
 - התמודדות עם התנגדויות
 - קבלת החלטות הקשורות לייעוץ והדרכה

14. איכות, בטיחות וניהול סיכונים (8 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יתמקד במושגים מרכזיים באיכות וניהול סיכונים, ההיבטים המשפטיים בכשירות המטפל המקצועי, זכויות המטופל, חוקים, תקנות, אתיקה ומדדי איכות. בנוסף, במסגרת הקורס ילמדו עקרונות של טלה-רפואה כולל שימש בטכנולוגיות מידע ותקשורת לצורך ניטור מרחוק, אבחון, מתן טיפול, מניעה, מחקר והערכה, הדרכת מטופלים, ומתן ייעוץ.

תכני הקורס:

- איכות בבדיקות אנדוסקופיות
- סטנדרטים ותקנים בין לאומיים במכונני גסטרו
- ניהול סיכונים בגסטרואנטרולוגיה ותחקור אירועים חריגים
- טיפול בדגימות לפתולוגיה
- Patients Reported Outcomes (PROMS) ומדדי איכות בגסטרואנטרולוגיה
- דילמות אתיות בתחום הגסטרואנטרולוגיה (כגון: הזנה בסוף החיים, דמנציה)

15. קידום בריאות ומניעה – (6 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יתמקד במושגים מרכזיים במניעה, קידום בריאות, גילוי מוקדם של מחלות במערכת העיכול ובריאות העובד.

תכני הקורס:

- קידום בריאות, מניעה וגילוי מוקדם של מחלות מערכת העיכול
- אפידמיולוגיה יישומית ומחקרים בארץ ובעולם
- בריאות העובד – בטיחות קרינה, חשיפה לפורמלין, חשיפה להפרשות והתזות דם, מניעת הדבקה, ארגונומיה
- טיפול בחומרי חיטוי (בטיחות העובד, MSDS - Material Safety Data Sheet)

16. אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות לבוגרי קורס על בסיסי

בגסטרואנטרולוגיה (8 שעות)

הקורס יעסוק ב:

- תרגול של אומדן פיזיקלי בכלל מערכות הגוף
- הקניית ידע עיוני בנושא פעולות סיעוד וחריגות לבוגרי קורס על בסיסי בגסטרואנטרולוגיה

רשימה ביבליוגרפית מעודכנת לשנת 2025

קורס גסטרואנטרולוגיה

מקורות משותפים לכל הקורסים

חוזרי מינהל האחיות המתפרסמים מעת לעת הינם מליבת העשייה ועל כן מחייבים את המשתלמות להתעדכן באופן שוטף. אי לכך, כלל חוזרי מינהל האחיות שיפורסמו / יעודכנו עד למועד בחינת הגמר הממשלתית יהיו חלק מהסילבוס המחייב לבחינה.

Comerford, K. (Ed.). (2025-2026). Nursing 2024 Drug Handbook (45 ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer

מסגרת חוקית לעבודת האחות:

1. תקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א – 2001
https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Rofim_05.pdf
2. חוזר מנכ"ל מס' 43/2009 - פעולות סיעוד – עדכון חוזר 9/07 (מתאריך 17.05.07)
https://www.health.gov.il/hozer/mk43_2009.pdf
3. חוזר מנהל הסיעוד מס' 43/2001 – פעולות סיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
4. חוזר מנהל הסיעוד מס' 45/2001 – קובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות, מהדורה רביעית מעודכנת
<https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/professionals/instructions/Documents/harigot.pdf>
5. חוזר מנהל הסיעוד מס' 177/2021 – אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות ומיוחדות) באשפוז ובקהילה – עדכון 2021
https://www.health.gov.il/hozer/ND177_2021.pdf
6. חוזר מנהל הסיעוד מס' 87/2010 - מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf
7. חוזר מנהל הסיעוד 99/2013 – מומחיות בסיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND99_2013.pdf
8. **חוזר מנהל האחיות מס' 212/2024 – ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי**
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf
9. חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf
10. חוזר מינהל הסיעוד מס' 144/18 – מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND144_2018.pdf
11. חוזר מינהל הסיעוד מס' 151/19 - תהליך העברת משמרת "מקל" – במערך האשפוז

- והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/ND151_2019.pdf
12. חוזר מינהל הסיעוד מס' 145/19 - איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf
13. חוזר מינהל הסיעוד מס' 153/19 – מניעה וטיפול בפצעי לחץ במערך האשפוז והקהילה.
14. חוזר מינהל הסיעוד מס' 155/19 – אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/ND155_2019.pdf
15. חוזר מינהל הסיעוד מס' 154/19 – מניעה איתור והתערבות בכך רגל סוכרתית על ידי אחיות מוסמכות במערך האשפוז והקהילה.
- https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd154-2019/he/files_circulars_nd_ND154_2019.pdf
16. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2021 - טיפול בתלונות בעקבות פגיעה או הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי. <https://www.gov.il/he/Departments/policies/mk06-2021>
17. חוזר מינהל הסיעוד מס' 188/2021 - פיתוח מקצועי מתמשך של האחיות במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/nd188_2021.pdf
18. חוזר מינהל הסיעוד מס' 191/2022 - תפקיד האחיות המוסמכות בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/nd191_2022.pdf
19. חוזר חטיבת הרפואה 11/2021 הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf
20. חוזר מינהל הרפואה מס' 15/09 - הגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
21. חוזר חטיבת הרפואה מס' 9/2022 - הערכה, ניטור ושימוש מושכל בתכשירים לטיפול בכאב שאינו ממקום סרטני. ירושלים.
- https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr0092022/he/files_circulars_mr_mr09_2022.pdf
22. חוזר מינהל הסיעוד מס' 2020\161 - הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני על ידי אחיות מוסמכות במערך האשפוז https://www.health.gov.il/hozer/ND161_2020.pdf
23. חוזר מינהל הסיעוד מס' 192/2022 בנושא: " החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה"
24. חוזר מינהל הסיעוד מס' 199/2022 בנושא: תפקיד האחיות המוסמכות בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי (Perioperative Care) https://www.health.gov.il/hozer/nd199_2022.pdf
25. חוזר מינהל הסיעוד מס' 204/2023 בנושא: "תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (עדכון Anaphylaxis- 2) במערך האשפוז והקהילה https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd204-2023/he/files_circulars_nd_nd204_2023.pdf
26. חוזר מינהל הסיעוד מס' 207/2023 בנושא "שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd207-2023/he/files_circulars_nd_nd207-2023.pdf

27. חוזר מינהל הסיעוד מס' 206/2023 בנושא "הזרקת תרופות לחסם עצבי פריפרי במבוגרים וילדים, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות האשפוז בבית החולים על פי רשימת תרופות, הזרקה ראשונה תבוצע על ידי רופא "

https://www.health.gov.il/hozer/nd197_2022.pdf

28. חוזר מינהל הסיעוד מס' 208/2023 בנושא "שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd208-2023/he/files_circulars_nd_nd208-2023.pdf

29. חוזר מינהל הסיעוד מס' 209/2023 בנושא "החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd209-2023/he/files_circulars_nd_nd209-2023.pdf

30. חוזר מינהל הסיעוד מס' 210/2023 בנושא "החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות הפנימיות במערך האשפוז"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd210-2023/he/files_circulars_nd_nd210-2023.pdf

31. חוזר חטיבת בריאות הציבור מספר 04/2023 בנושא: הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים.

<https://www.gov.il/he/departments/policies/bz04-2023>

32. חוזר מנהל האֶחֱוִיּוֹת מספר 213/2024 בנושא: קליטת אחות חדשה למתאר עבודה במערך האשפוז, הקהילה וההכשרה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd213-2024/he/files_circulars_nd_nd213_2024

33. חוזר מנהל האחיות מס' 220/2024 בנושא "הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באֶחֱוִיּוֹת – עדכון"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd220-2024/he/files_circulars_nd_nd220-2024.pdf

34. חוזר מנהל האֶחֱוִיּוֹת מספר 222/2024 בנושא: סמכות החלטה על חיבור וניתוק צנתר קבוע, פלורלי או בטני, לצורך ניקוז, לאחות מוסמכת באשפוז ובקהילה כפעולת סיעוד

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd222-2024/he/files_circulars_nd_nd222_2024.pdf

35. חוזר מנהל האֶחֱוִיּוֹת מספר 223/2024 בנושא: החלטה על מתן IV PARACETAMOL כפעולת סיעוד לאחיות בוגרות קורס על בסיסי ברפואה דחופה ובטיפול נמרץ לסוגיו במחלקה לרפואה דחופה ובמערך הכירורגי

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd223-2024/he/files_circulars_nd_nd223_2024.pdf

36. חוזר מנהל האֶחֱוִיּוֹת מספר 224/2024 בנושא: הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd224-2024/he/files_circulars_nd_nd224_2024.pdf

ספרות מחייבת:

גסטרוֹאנטרולוגיה מבוגרים :

Feldman, M., Friedman. L S., Brandt.L.J.(2020). Sleisenger and Fordtran's

Gastrointestinal and Liver Disease- 2 Volume Set: Pathophysiology, Diagnosis,

Management 11th Edition

Kleinman.R.E., Goulet.O.J. , Mieli-vergani.G., Ian R. Sanderson.I.R.,
Sherman.P.M. , Shneider.B.L.(2018). Walkers Pediatric Gastrointestinal Disease -
Physiology, Diagnosis and Management (6th ed.) .Volumes 1 + 2

Eosinophilic Gastrointestinal Diseases:

Eosinophilic Gastrointestinal Diseases 1. British Society of Gastroenterology
(BSG) and British Society of Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition
(BSPGHAN) joint consensus guidelines on the diagnosis and management of
eosinophilic oesophagitis in children and adults. Gut. 2022 Aug;71(8):1459-1487.

Joint ESPGHAN/NASPGHAN Guidelines on Childhood Eosinophilic
Gastrointestinal Disorders Beyond Eosinophilic Esophagitis. JPGN 2024
Jan;78(1):122-152.

Celiac Disease:

Coeliac Disease. Lancet 2022 Jun 25;399(10344):2413-2426 12. ESPGHAN
Position Paper on Management and Follow up of Children and Adolescents with
Celiac Disease. JPGN 2022 Sep 1;75(3):369-386

Gluten-free diet for pediatric patients with coeliac disease: A position paper from
the ESPGHAN gastroenterology committee, special interest group in coeliac disease.
JPGN 2024 Apr;78(4):973-995.

Esophageal Foreign bodies and caustic Ingestions:

Management of Ingested Foreign Bodies in Children: A Clinical Report of the
NASPGHAN Endoscopy Committee. JPGN 2015;60: 562–574

Diagnosis, Management, and Prevention of Button Battery Ingestion in Childhood.
JPGN 2021 2021 Jul 1;73(1):129-136.

Ingestion of Caustic Substances. N Engl J Med 2020 Apr 30;382(18):1739-1748.

ECCO Guidelines:

European Crohn's and Colitis Guidelines on Sexuality, Fertility, Pregnancy, and Lactation 2023

N-ECCO Consensus statements on the European nursing roles in caring for patients with Crohn's disease or ulcerative colitis -2013

Second N-ECCO Consensus Statements on the European Nursing Roles in Caring for Patients with Crohn's Disease or Ulcerative Colitis- 2018

Non-alcoholic fatty liver disease: A patient guideline- 2021

<https://www.esge.com/publications/guidelines:>

<https://www.esge.com/bowel-preparation-for-colonoscopy-esge-guideline-update-2019/>

[https://www.esge.com/prevention-of-multidrug-resistant-infections-from-](https://www.esge.com/prevention-of-multidrug-resistant-infections-from-contaminated-duodenoscopes-esge-esgena-position-statement/)

[contaminated-duodenoscopes-esge-esgena-position-statement/](https://www.esge.com/prevention-of-multidrug-resistant-infections-from-contaminated-duodenoscopes-esge-esgena-position-statement/)

[https://www.esge.com/endoscopy-in-patients-on-antiplatelet-or-anticoagulant-](https://www.esge.com/endoscopy-in-patients-on-antiplatelet-or-anticoagulant-therapy-including-direct-oral-anticoagulants-update/)

[therapy-including-direct-oral-anticoagulants-update/](https://www.esge.com/endoscopy-in-patients-on-antiplatelet-or-anticoagulant-therapy-including-direct-oral-anticoagulants-update/)

[https://www.esge.com/diagnosis-and-management-of-nonvariceal-upper-](https://www.esge.com/diagnosis-and-management-of-nonvariceal-upper-gastrointestinal-hemorrhage/)

[gastrointestinal-hemorrhage/](https://www.esge.com/diagnosis-and-management-of-nonvariceal-upper-gastrointestinal-hemorrhage/)

<https://www.esge.com/?s=Colon+capsule+endoscopy%3A+European+Society>

פנדמיה:

https://www.esge.com/assets/downloads/pdfs/general/ESGE_ESGENA_Position_Statement_gastrointestinal_endoscopy_COVID_19_pandemic.pdf

https://esgena.org/sitedata/wp-content/uploads/2020/05/ESGENA_PPE_updated_30_4_2020.pdf

1. American Heart Association-AHA.(2020). Advanced Cardiovascular Life Support – Provider Manual. (2020). American Heart Association
2. American Heart Association. (2020). Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care.

<https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines/algorithms>

https://cpr.heart.org/-/media/cpr-files/cpr-guidelines-files/highlights/hghlghts_2020_ecc_guidelines_english.pdf

https://www.ahajournals.org/toc/circ/142/16_suppl_2

- הנחיות לטיפול תזונתי בחולי מחלות מעי דלקתיות, פורום עמותת עתיד – עמותת הדיאטנים והתזונאים בישראל, דצמבר 2018

חוקים והנחיות בזיקה לעשייה הסיעודית ותחום ההכשרה:

1. חוזר חטיבת הרפואה מס' 11/2020 – הפעלת בנק דם ומתן עירוי דם ומרכיביו.
2. חוזר מינהל הרפואה 50 \ 2013 – הנחיות לניקוי, חיטוי ועיקור של מכשירי הסתכלות תוך גופיים (אנדוסקופיים).
3. תקנות הסמים המסוכנים, התש"ס-1979
4. חוזר מינהל הרפואה מס' 24/09 – היגיינת ידיים במוסדות רפואיים.
5. חוזר מינהל הרפואה 36/2014 – סדציה למבוגרים ע"י רופא שאינו מרדים.
6. חוזר מינהל הרפואה 35/2003 – סדציה לילדים ע"י רופא שאינו מרדים.
7. חוזר מינהל הרפואה 9/2015 – סדציה עמוקה בילדים ע"י רופא שאינו מרדים.
8. חוזר מינהל הרפואה 9/2017 – תיקון חוק זכויות החולה: קבלת הסכמה לטיפול בקטין שהורוהו הואשם בעבירת מין או אלימות נגדו.
9. חוזר מינהל הרפואה 34/99 – נוהל בדיקת דגימות רקמה או תאים.
10. חוזר מינהל הרפואה 23/2010 – שימוש בטפסי הסכמה בתהליך קבלת הסכמה מדעת לטיפול.
11. חוזר מינהל הרפואה 16/2017 – אמות המידה להפעלת מרפאות לדימות (מכוני הגסטרו).

12. חוזר מינהל הרפואה 19/2015 – RFA לוושט (Radio frequency ablation) לתסמונת ע"ש בארט.
13. חוזר מינהל הרפואה 41/2014 – הזנה אנטרלית חודרנית למבוגרים.
14. חוזר מינהל הרפואה 11/2016 – וידוא מוכנות המטופל וחדר ניתוח לניתוח/ פעולה פולשנית.
15. חוזר מינהל רפואה 33/2013 - קווים מנחים לביצוע ניתוחים בריאטרים במבוגרים.
16. חוזר מינהל רפואה 27/2017 – קווים לביצוע ניתוחים בריאטרים בילדים מתחת לגיל 18
17. חוזר מינהל רפואה חוזר מס' 12/2022 - השתלת צואה - עדכון
18. חוזר מינהל הסיעוד 132/17 - פעולות הסיוע לרופא מומחה בגסטרואנטרולוגיה שבוטל מעמדה כפעולות חריגות והוכרו כפעולות סיעוד
19. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2019 – אמות מידה להפעלת שירות בריאות מרחוק (טלה – בריאות/טלה – רפואה/ Telemedicine)
20. חוזר מינהל הסיעוד מס' 192/2022 בנושא: " החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה"
- https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd192-2022/he/files_circulars_nd_nd192_2022.pdf
21. חוזר מנהל האחיות מס' 227/2024 בנושא: שטיפת נקז בכיס מרה ובדרכי מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית

התנסות קלינית בתחום גסטרואנטרולוגיה

ההתנסות הקלינית תתבצע בשני מסלולים, בהלימה לניסיונו הקליני של המשתלם בתחום הגסטרואנטרולוגיה.

מסלול א' - למשתלמים המועסקים לפחות במשך שנה ברצף בתחום הגסטרואנטרולוגיה -
סה"כ ההתנסות הקלינית 136 שעות.

מסלול ב' - למשתלמים ללא ניסיון קליני של שנת עבודה בתחום הגסטרואנטרולוגיה -
סה"כ ההתנסות הקלינית 200 שעות.

מטרת ההתנסות:

ניהול טיפול ומתן מענה לצרכים ייחודיים במטופלים עם מחלות מערכת העיכול במצבים חריפים וכרוניים.

יעדי ההתנסות הלומד:

1. במסגרת מרפאת גילוי מוקדם המשתלם יכיר קריטריונים להחלטה על מתן הפנייה לביצוע קולונוסקופיה למטופלים עם דם סמוי בצואה ומטופלים בקבוצת סיכון
2. במסגרת מרפאה למחלות מעי דלקתיות המשתלם ייחשף:
 1. הפנית מטופל עם מחלות מעי דלקתיות לפני התחלת טיפול ביולוגי או תיאופורנים
 2. החלטה על מתן חיסונים למטופל עם מחלות מעי דלקתיות לפני מתן תרופות מדכאות חיסון : צהבת A ו B – MMR, דלקת ריאות, שפעת עונתית, אבעבועות רוח
 3. החלטה על הפנייה קלפרוטקטין בצואה
 4. הפנייה לביצוע בדיקת צואה לטוקסין לקלוסטרודיום ותרביות צואה
 5. שינוי במינון סטרואידים הניטלים דרך הפה – חולים במחלות מעי דלקתיות ומחלות כבד
 6. יעוץ והדרכה לנטילת תוספי מזון מסוג חומצה פולית, סידן, ברזל ו B12 בהתאם לערכי מעבדה בדם
 7. הפנייה לביצוע בדיקת מנטו טסט לפני התחלת טיפול ביולוגי במטופלים עם מחלות מעי דלקתיות
 8. הפנייה לביצוע בדיקת דם לקוונטיפרון
 9. החלטה על הפנייה מטופלים עם מחלות מעי דלקתיות – לצילום חזה טרם התחלה בטיפול ביולוגי ותיאופורנים

3. ייחשף לתהליך החלטה על הפנייה לבדיקות מעבדה ספירת דם, כימיה, CRP, תפקודי כבד (לצורך בדיקת חומרת המחלה/ הדלקת במעי) במרפאת מחלות מעי דלקתיות / מרפאת כבד
4. ייחשף לתהליך קבלת החלטה על הפנייה לייעוציים בתיאום עם רופא: גנטי, עור, פרוקטולוג, ראומטולוג, תזונאית, מרדים - בחולים בהם נדרשת השגחת מרדים על פי הנוהל ביחידת הגסטרו
5. ייחשף לתכניות קידום בריאות במטופלים / משפחות עם מחלות במערכת העיכול
6. ינהל טיפול במטופלים הנזקקים לטיפול גסטרואנטרולוגי במסגרות הטיפול השונות
7. יתנסה באיזון סימפטומים של החולה עם מחלה כרונית במערכת העיכול.
8. יפתח מיומנויות לאבחון סיבוכים ומצבי חירום
9. ידריך מטופלים ומשפחותיהם לקראת פעולות גסטרואנטרולוגיות פולשניות ואחריהן
10. יתנסה במיומנויות של תמיכה במטופלים ומשפחותיהם במסגרת הטיפול במחלתם הכרונית
11. יפתח מיומנויות יעוץ למטופלים ומשפחותיהם במסגרת הטיפול במחלת מערכת העיכול
12. יתרגל מיומנויות טכניות והפעלת מכשור טרום, במהלך ובסיום פעולות גסטרואנטרולוגיות פולשניות
13. יתרגל פעולות סיעוד ופעולות חריגות לבוגרי השתלמות מוכרת בגסטרואנטרולוגיה
14. ימלא יומן פעילות על ליווי ילד/חולה כרוני ומשפחתו עם מחלת מעי דלקתית / ממאירות משפחתית / שחמת וכד'
15. ייחשף למדדי איכות במכון בו הוא מתנסה
16. ייחשף לניקוי מכשירים אנדוסקופים מניעת זיהומים
17. יתרגל מיומנויות רלוונטיות
 - ניטור סימנים וסימפטומים
 - ניטור המטופל במהלך פעולה ולאחריה
 - זיהוי מוקדם של סיבוכים
 - זיהוי החמרה והישנות מחלה כרונית
18. יכיר בדיקות אבחון לזיהוי תחלואה במערכת העיכול ואבחנות מבדלות
19. יכיר שיטות טיפול שונות והפעלת פרוטקולים טיפוליים

תכנית ההתנסות הקלינית

תוכנית ההתנסות ללומדים בעלי שנת ניסיון קליני בתחום הגסטרואנטרולוגיה:

מספר שעות	תחום	
32	אנדוסקופיה מתקדמת (כגון :Endoscopic retrograde cholangiopancreatography +Endoscopic Ultra Sound +Endoscopic Mucosal Resection (+קפסולה)	1
16	מרפאת גילוי מוקדם	2
16	נוירופיזיולוגיה – מרפאה, מנומטריה	3
32	IBD – מרפאה, מרפאת מעבר, ילדים	4
24	מרפאת כבד	5
16	גסטרו ילדים	6
136	סה"כ	

תוכנית ההתנסות ללומדים ללא שנת ניסיון קליני בתחום הגסטרואנטרולוגיה:

מספר שעות	תחום	
32	אנדוסקופיה מתקדמת (כגון :Endoscopic retrograde cholangiopancreatography +Endoscopic Ultra Sound +Endoscopic Mucosal Resection (+קפסולה)	1
16	חדר קבלה והתאוששות במכון גסטרו	2
16	מרפאת גילוי מוקדם	3
24	נוירופיזיולוגיה	4
32	IBD - - מרפאה, מרפאת מעבר, ילדים	5
24	מרפאת כבד	6
48	חדר אנדוסקופיות ומכון גסטרו	8
8	גסטרו ילדים	9
200	סה"כ	

פעולות סיעוד ופעולות חריגות - תחום ייחודי גסטרואנטרולוגיה

מחלקה	תאריך	חתימה וחותמת המדריך	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולות סיעוד	
				עצמאי	הזרקה בדחף של תרופה לווריד	1
				סימולציה	שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו	2
				סימולציה	החלפת גסטרוסטום מסוג כפתור	3
				סימולציה	הפנייה מטופל להחלפת גסטרוסטום	4
				סימולציה	החלטה על התחלת טיפול במשחות המכילות סטרואידים סביב פתח מוצא הגסטרוסטום	5
				סימולציה	החלטה על טיפול ברקמת גרנולציה סביב הגסטרוסטום על ידי צריבת הרקמה עם ארגנטום ניטרט	6
				עצמאי	החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר במהלך פעולה אנדוסקופית ובסיומה, באשפוז ובקהילה באמצעות מערכות זרימה נמוכה, במכון גסטרו באשפוז ובקהילה	7
				עצמאי	החלטה על תוספת טיפול תרופתי בסדציה על פי פרוטוקולים במהלך פעולה אנדוסקופית	8
				עצמאי	החלטה על הכנסת rectal tube לאחר קולונוסקופיה במכון גסטרו באשפוז ובקהילה	9
				סימולציה/ עצמאי	החלטה על סוג התרופות להכנה לבדיקות גסטרו על פי פרוטוקול במטופלי גסטרו בדגש על אוכלוסיות חולים מיוחדות: חולי סכרת, מטופלים המטופלים בנוגדי קרישה, מטופלים הסובלים מאי ספיקת כליה, מטופלים הזקוקים	10

					להכנה דחופה בשל תחלואה חריפה
--	--	--	--	--	------------------------------

מחלקה	תאריך	חתימה וחותמת המדריך	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולות חריגות
				סימולציה	דפיברילציה

שם וחתימת המדריך	הפעולות
במסגרת מרפאת IBD	
	1. הפנית מטופל עם מחלות מעי דלקתיות לבדיקות דם לפני התחלת טיפול ביולוגי או תיאופורינום על פי הנחיות ארגון (ECCO)
	2. החלטה על הפניית מטופלים עם מחלות מעי דלקתיות – לצילום חזה טרם התחלה בטיפול ביולוגי ותיאופורינום
	3. החלטה על מתן חיסונים למטופל עם מחלות מעי דלקתיות לפני מתן תרופות מדכאות חיסון : צהבת A ו B – MMR, דלקת ריאות, שפעת עונתית, אבעבועות רוח
	4. החלטה על הפנייה קלפרוטקטין בצואה
	5. הפנייה לביצוע בדיקת צואה לטוקסין לקלוסטרידיום ותרביות צואה
	6. שינוי במינון סטרואידים הניטלים דרך הפה – חולים במחלות מעי דלקתיות במתווה כרוני
	7. יעוץ והדרכה לנטילת תוספי מזון מסוג חומצה פולית, סידן, ברזל ו B12 בהתאם לערכי מעבדה בדם
	8. הפנייה לביצוע בדיקת מנטו טסט לפני התחלת טיפול ביולוגי במטופלים עם מחלות מעי דלקתיות
	9. הפנייה לביצוע בדיקת דם לקוונטיפרון

	10. הפנייה לביצוע בדיקת מנטו טסט לפני התחלת טיפול ביולוגי במטופלים עם מחלות מעי דלקתיות
	במרפאת מחלות מעי דלקתיות / מרפאת כבד
	החלטה על הפנייה לבדיקות מעבדה ספירת דם, כימיה, CRP, תפקודי כבד לצורך ניטור טיפול תרופתי
	במסגרת מרפאת גילוי מוקדם או בכל מיתאר אחר
	החלטה על מתן הפנייה לביצוע קולונוסקופיה למטופלים עם דם סמוי בצואה ומטופלים בקבוצת סיכון
	הפנייה לייעוציים בתיאום עם רופא: גנטי, עור, פרוקטולוג, ראומטולוג, תזונאית, מרדים - בחולים בהם נדרשת השגחת מרדים על פי הנוהל ביחידת הגסטרו

תדריך לכתיבת Case Study

בחר מטופל/ת אשר עונה על אחד מהמקרים הבאים (נא לאשר את הבחירה עם מרכזת הקורס):

- ליווי ילד/חולה כרוני ומשפחתו עם מחלת מעי דלקתית
- ממאירות משפחתית
- שחמת הכבד

הנחיות לכתיבת Case Study

1. הצגת נתוני המטופל:
 - פרטים סוציו דמוגרפיים
 - רקע בריאותי ומצב תפקודי
 - טיפול תרופתי
 - בדיקות עזר קודמות (אם ניתן, להתייחס לממצאי יועצים / מומחים).
2. מהי התלונה / הבעיה בעקבותיה המטופל אושפז במחלקה או פנה למטפל
3. מהם ממצאי האומדן הגופני הרלוונטיים למצבו של המטופל
4. מהם בדיקות המעבדה, בדיקות ההדמיה וממצאים נוספים רלוונטיים לתלונתו ולמצבו הבריאותי של המטופל
5. מהן האבחנות המבדלות לתלונתו של המטופל
6. מהם הסיבוכים והסיכונים הצפויים למטופל בהתייחס לאבחנה, גיל, גורמי סיכון, טיפול תרופתי וגורמים רלוונטיים נוספים
7. מהו הטיפול שניתן למטופל על ידי הרופא המטפל (כולל התערבות תרופתית, הפניה לבדיקות רלוונטיות, הפניה למומחים והדרכה)
8. השוואת הטיפול שניתן למטופל עם העקרונות המפורטים ב- clinical guideline ספציפי (כולל התערבות תרופתית, הפניה לבדיקות רלוונטיות, הפניה למומחים, והדרכה)
9. מהם המדדים שבעזרתם ניתן להעריך את תוצאות הטיפול שניתן למטופל
10. הערכת הטיפול שניתן בעזרת מדדים אלו

יומן פעילות בהתנסות הקלינית בהשתלמות מוכרת בגסטרואנטרולוגיה

תאריך: _____ שם הלומדת: _____

חתימת הלומדת: _____

ליווי ילד/חולה כרוני ומשפחתו עם מחלת מעי דלקתית / ממאירות משפחתית / שחמת הכבד
תיאור המקרה וסיבת הפניה:
אנמנזה מפי ההורה / רשומות:
משבר והשפעתו על המטופל: השפעת המשבר על הפרנסה/ השפעה על בני משפחה/ החלטות על הרחבת המשפחה/ התארגנות לנסיעות וטיולים/ חשש להעברה גנטית. מקורות סיוע בהם נעזרים
ממצאי הבדיקה:

--

המלצה להמשך תוכנית טיפול (מעקב, הפניות, אבחונים, יעוץ מקצועי רפואי, בדיקות)
כיצד ניתן ליישם את הכלים שנרכשו בחלק התנסות זה בעבודתך במכון?

מדריכה קלינית	חתימת הסטודנטית	חתימת המרכזת
---------------	-----------------	--------------